

Sygn. akt *XIV C 670/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant: st. sekr. sąd. Grażyna Bielicka

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2021 r. w Pile

sprawy z powództwa (...) **Banku SA w W.**

przeciwko **T. S.**

o zapłatę

- 1. oddala powództwo;**
- 2. kosztami postępowania obciąża powoda.**

Jolanta Czajka-Bałon

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank S.A. w W. w pozwie z 20 maja 2019 r. wniósł o zasądzenie od pozwanego T. S. w elektronicznym postępowaniu upominawczym kwoty 204.580,37 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że 17 lipca 2017 r. zawarł z pozwanym umowę pożyczki, na podstawie której pozwany zobowiązał się m.in. do terminowej spłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz powoda. W związku z nienależytym wykonywaniem przez pozwanego zaciągniętego zobowiązania umownego (brak terminowego regulowania wpłat), skutkującym naruszeniem warunków umowy pożyczki, zadłużenie powstałe na tle jej realizacji, z dniem 6 maja 2019 r. zostało postawione w stan pełnej wymagalności. Pismem zaś z dnia 8 maja 2019 r. pozwany został wezwany do spłaty wymagalnego zadłużenia pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Jako, że wezwanie do zapłaty nie odniosło oczekiwanego skutku, gdyż zadłużenie nie zostało przez pozwanego spłacone, powód podjął decyzję o konieczności wystąpienia przeciwko pozwanemu z niniejszym powództwem o zapłatę. W jego księgach znajduje się wymagalne zadłużenie pozwanego z tytułu przedmiotowej umowy w łącznej wysokości 204.580,37 zł, na które składa się: 192.600,66 zł niespłaconego kapitału, 10.495,85 zł odsetek umownych, 1.483,86 zł odsetek umownych za opóźnienie.

Postanowieniem z 26 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Poznaniu stwierdzając, że brak podstaw do wydania nakazu zapłaty z uwagi na brak podstaw do jego wydania.

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2020 r. tut. Sąd ustanowił dla nieznanego z miejsca zamieszkania i pobytu pozwanego T. S., ostatnio zamieszkałego w P. kuratora celem reprezentowania pozwanego i obrony jego praw w niniejszym procesie.

W odpowiedzi na pozew z dnia 5 maja 2020 r. kurator wniósł o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda kosztami postępowania. W uzasadnieniu żądania podniósł zarzut niewykazania istnienia umowy z uwagi

na nieudowodnienie umocowania osoby zawierającej w imieniu powoda umowy pożyczki, treści łączącego strony stosunku prawnego oraz wykonania umowy przez powoda, nieskuteczności wypowiedzenia umowy z powodu jej warunkowości i braku umocowania osoby podpisującej wypowiedzenie umowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 lipca 2018 r. (...) Bank S.A. w W. i pozwany T. S. zawarli umowę o kredyt konsolidacyjny nr (...) (nazywaną dalej umową). Na mocy tej umowy: powód udzielił pozwanemu kredytu w wysokości 195.017,57 zł na jego potrzeby konsumpcyjne i spłatę zobowiązań kredytowych (§ 1 ust.1 umowy); jego spłata miała nastąpić w 144 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych równych, płatnych nie później niż do 17 dnia każdego miesiąca. (§ 1 ust. 4 umowy); oprocentowanie kredytu miało być zmienne i na dzień zawarcia umowy wynosiło 9,90 % w skali roku (§ 2 ust. 1 i 3 umowy); powód zastrzegł sobie prawo obciążenia pozwanego odsetkami karnymi od zadłużenia przeterminowanego, czyli wszelkich należności wynikających z zaciągniętego kredytu niespłaconych w terminie w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie w rozumieniu art. 481 § 2¹ k.c. (§ 7 ust. 2-7 umowy).

W § 7 ust. 1 umowy określono warunki, sposób i skutki jej wypowiedzenia. W sytuacji nieuregulowania zadłużenia, pomimo działań podjętych przez Bank, Bank miał prawo wypowiedzieć umowę i po upływie okresu wypowiedzenia, w sytuacji dalszego występowania zadłużenia przeterminowanego wystąpić na drogę sądową celem uzyskania tytułu wykonawczego na podstawie którego nastąpi wszczęcie egzekucji komorniczej wobec kredytobiorcy. Wypowiedzenie umowy poprzedzone miało być wezwaniem do zapłaty przewidzianym art. 75c ustawy Prawo bankowe tj. wezwaniem Kredytobiorcy do dokonania spłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania wezwania, w przypadku niedotrzymania przez Kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez Kredytobiorcę zdolności kredytowej. Jeżeli należności nie zostałyby uregulowane w całości w wyznaczonym terminie, jak również w sytuacji, w której złożony przez Kredytobiorcę wniosek o restrukturyzację zadłużenia zostałby odrzucony, Bank miał prawo wypowiedzieć umowę.

W § 8 umowy, w jego ust. 1 i 2 przewidziano, że bank może wypowiedzieć umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia m.in. w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej albo w przypadku niedotrzymania przez niego warunków udzielenia kredytu. Natomiast w ust. 2 wskazano, że w przypadku wypowiedzenia umowy, Kredytobiorca jest zobowiązany do spłaty całości zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizjami najpóźniej do ostatniego dnia okresu wypowiedzenia, liczonego od dnia doręczenia wypowiedzenia.

(dowód: umowa kredytu, k. 16-19)

Kwota kredytu została pozwanemu wypłacona, zgodnie z umową. Raty kredytu zostały ustalone na kwotę 2.328,35 zł miesięcznie. Pozwany otrzymał od powoda prognozowany harmonogram spłat. Pierwsza powinna być uiszczona do 17 sierpnia 2018 r. Pozwany podjął spłatę kredytu i uiścił pierwsze 3 raty, po czym zaprzestał je regulować i zaczęło narastać jego zadłużenie.

Dowód: dyspozycja uruchomienia kredytu (k. 116), oświadczenie o numerach rachunków i wysokości rat (k. 117), formularz informacyjny dot. kredytu konsumenckiego (k. 120-123), prognozowany harmonogram spłaty kredytu (k. 124-127), historia rachunku kredytowego (k. 158-164).

W piśmie z 18 lutego 2019 r. wysłanym do pozwanego na adres wskazany przez niego w umowie kredytowej, zatytułowanym: „Warunkowe wypowiedzenie Umowy o pożyczkę/o kredyt konsolidacyjny Nr (...)” powód wezwał pozwanego do spłaty zaległości powstałych od 19 listopada 2018 r. w kwocie 7.031,92 zł w terminie 14 dni roboczych od dnia doręczenia pisma, oraz poinformował go o możliwości złożenia w tym samym terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Ponadto w piśmie tym zawarł następujące oświadczenia: „W przypadku nieskorzystania z przysługujących Panu uprawnień wskazanych w art. 75c Ustawy Prawo Bankowe (...), o których mowa powyżej, niniejszym wypowiadamy Umowę o pożyczkę / o kredyt konsolidacyjny Nr (...) z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia niniejszego pisma. Jeśli w okresie wypowiedzenia zostanie dokonana całkowita spłata zadłużenia przeterminowanego

(...), wypowiedzenie stanie się nieskuteczne i Umowa będzie kontynuowana na dotychczasowych warunkach. W przypadku nieuregulowania zadłużenia przeterminowanego bądź uregulowania go w niepełnej wysokości, Umowa zostanie rozwiązana wraz z upływem okresu wypowiedzenia, a całość zobowiązań wynikających z Umowy zostanie postawiona w stan wymagalności.” Przesyłka nie została przez pozwanego odebrana i została zwrócona przez placówkę w dniu 12 marca 2019 r. z adnotacją „nie podjęto w terminie”.

(dowód: pismo powoda z 18.02.2019 r., k. 20, zwrotne potwierdzenie odbioru k. 21)

Pismem z dnia 8 maja 2019 r., zatytułowanym „Przesądowe wezwanie do zapłaty”, powód wezwał pozwanego do zapłaty zadłużenia z tytułu umowy, w kwocie 203.398,45 zł w terminie 7 dni informując jednocześnie, że w przypadku braku spłaty zadłużenia w wyznaczonym terminie, sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego. Przesyłka nie została przez pozwanego odebrana i została zwrócona przez placówkę w dniu 28 maja 2019 r. z adnotacją „nie podjęto w terminie”.

(dowód: pismo powoda z 08.05.2019 r., k. 22, zwrotne potwierdzenie odbioru (k. 23)

W dniu 24 maja 2019 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg, w którym określił, iż zadłużenie pozwanego z tytułu umowy kredytu wyniosło: 204.580,37 zł, z czego 192.600,66 zł tytułem zaległego kapitału, 10.495,85 zł tytułem zaległych odsetek umownych, 1.483,86 zł tytułem odsetek za opóźnienie.

Dowód: wyciąg z ksiąg banku (k. 13).

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o następującą ocenę zgromadzonego materiału.

Niektóre podniesione przez jedną ze stron fakty zostały przyznane przez drugą stronę, co do innych zaś druga strona się nie wypowiedziała. Zgodnie z art. 229 k.p.c., nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Natomiast stosownie do art. 230 k.p.c., gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Na podstawie art. 229 k.p.c. Sąd przyjął bez dowodów te powołane przez strony fakty, które druga strona przyznała, mając przy tym na uwadze, że w żadnym przypadku przyznanie nie budziło wątpliwości. Odnośnie twierdzeń, do których druga strona się nie odniosła (art. 230 k.p.c.), wyniki rozprawy wskazywały na to, że dotyczą faktów, o których druga strona musiała mieć wiedzę, więc mogła się o nich wypowiedzieć i zaprzeczyć im, gdyby taka była jej wola. Sąd miał też na uwadze, że część z tych faktów miała potwierdzenie w niebudzących wątpliwości dokumentach prywatnych.

Pozostałe ustalenia Sąd poczynił w oparciu o dokumenty prywatne. Niektóre z nich –wypowiedzenie kredytu, przedsądowe wezwanie do zapłaty – zostały złożone w odpisach poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym. Zgodnie z art. 129 § 3 k.p.c., zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ma charakter dokumentu urzędowego. W związku z tym dokonane przez pełnomocnika powoda poświadczenia wierności oryginałom odpisów dokumentów korzystały z domniemania zgodności treści z prawdą (art. 244 § 1 k.p.c.). Domniemanie to nie zostało przez pozwanego obalone. W związku z tym należało przyjąć, że odpisy dokumentów są zgodne z oryginałami. Wymienione dokumenty prywatne złożone w odpisach nie budziły wątpliwości co do swojej autentyczności i co do zgodności treści z prawdą, jak też nie były przez strony podważane pod jakimkolwiek względem. Dlatego Sąd uznał je za w pełni godne zaufania.

Powód złożył do akt także kserokopie dokumentów – wypowiedzenie kredytu, historia rachunku bankowego. Złożenie ich stanowiło w istocie zgłoszenie twierdzeń o faktach w postaci istnienia dokumentów o formie i treści wynikającej z kopii. Wiarygodność i wartość dowodowa tych dokumentów nie były kwestionowane i nie wywoływały wątpliwości Sądu.

Powód przedłożył do akt wyciąg ze swoich ksiąg w oryginale. Wyciąg ten, oceniany jako zwykły dokument prywatny, Sąd uznał za dowód o wysokiej wiarygodności i mocy dowodowej w zakresie istnienia i wysokości zadłużenia pozwanego na dzień jego wystawienia. Banki są szczególnymi podmiotami gospodarczymi, funkcjonującymi w oparciu o bardzo szczegółowe regulacje, także w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych i poddany restrykcyjnemu nadzorowi. W związku z tym, jakkolwiek nie można wykluczyć możliwości, że księgi rachunkowe jakiegoś banku są prowadzone nierzetelnie lub nieuczciwie, to jednak prawdopodobieństwo takiego stanu rzeczy jest minimalne. Dlatego z reguły wyciąg z ksiąg banku jest dokumentem prywatnym o dużej sile przekonywania (mocy dowodowej). Tak też było w tym przypadku, zwłaszcza, że pozwany nie przedstawił żadnych zarzutów, które mogłyby podważać zaufanie do tego dokumentu a jednocześnie jego treść była spójna z treścią innych wiarygodnych dokumentów, zwłaszcza umowy kredytu i historii rachunku kredytu.

Sąd zważył, co następuje:

Powód dochodził roszczenia o zaspokojenie swojej wierzytelności z tytułu zawartej z pozwanym umowy kredytu. Dokonane w sprawie ustalenia potwierdziły, że strony łączyła umowa o kredyt z 23 lipca 2018 r. nr (...), na mocy której pozwany otrzymał określoną ilość środków pieniężnych i był zobowiązany do ich zwrotu w sposób i na warunkach w niej ustalonych. Od listopada 2018 r. pozwany z tego obowiązku się nie wywiązywał, w związku czym powód pismem z 18 lutego 2019 r. wypowiedział jemu umowę na mocy postanowień jej § 7 i 8.

To, że zaistniały przesłanki wypowiedzenia przewidziane w tym postanowieniu umownym, nie budziło wątpliwości. Spór koncentrował się wokół ważności i skuteczności tego wypowiedzenia oraz wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia.

Pozwany podnosił, że ugruntowany jest w orzecznictwie pogląd, że pismo Banku zawierające warunkowe wypowiedzenie umowy kredytu było nieskuteczne i naruszało postanowienia umowy. Na poparcie tej tezy przywołał orzeczenia judykatury (por. pismo pozwanego z 5 maja 2020 r., k. 99-100), w których został zaprezentowany pogląd, że za prawidłowe nie może być uznane pismo, w którym bank stwierdza, że w przypadku braku spłaty zadłużenia w określonym terminie pismo należy traktować jako wypowiedzenie umowy – bowiem takie oświadczenie nie daje jasności, w jakiej dacie umowa ulega rozwiązaniu.

Odnośnie problematyki zastrzeżenia warunku w wypowiedzeniu umowy kredytowej, niejednokrotnie wypowiadała się doktryna i orzecznictwo. W judykaturze reprezentowany jest pogląd dopuszczający wypowiedzenie umowy pod warunkiem. Taka możliwość została przyjęta co do zasady w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r., II CSK 750/15 (dostępny w bazie Legalis). Na jego poparcie Sąd Najwyższy wskazał, że w swoim postanowieniu składu siedmiu sędziów z dnia 22 marca 2013 r. w sprawie III CZP 85/12 uznał, że dopuszczalne jest - co do zasady - dokonanie czynności prawnej zawierającej zastrzeżenie, że jej skutek zależy od skorzystania z uprawnienia lub woli wykonującego zobowiązanie, a zdarzenie zależne od zachowania strony może polegać na spełnieniu lub niespełnieniu świadczenia.

Zastrzeżenie to podlega ocenie na podstawie art. 353¹ k.c., z uwzględnieniem normatywnej konstrukcji warunku określonej w art. 89 k.c. Jednocześnie w postanowieniu tym nie wykluczył dopuszczalności zastrzeżenia warunku w jednostronnej czynności prawnej obejmującej wypowiedzenie umowy. Przy czym warunkiem tym może być także spełnienie świadczenia. Sąd podzielił ten pogląd, jako bardziej przekonywujący.

Należało zatem dokonać wykładni postanowień umowy dotyczących możliwości wypowiedzenia umowy przy uwzględnieniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy oraz (art. 65 § 2 k.c.) oraz spełnienia warunków nakładanych na banki przepisami prawa w omawianym zakresie. Prowadzi ona do wniosku, że powód nie był uprawniony do dokonania takiego warunkowego wypowiedzenia, jakie sformułował w piśmie z 18 lutego 2019 r.

Zgodnie z przepisem art. 69 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. tj. ze zm.) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty

pro wizji od udzielonego kredytu. W oparciu o przepis art. 78a ustawy Prawo bankowe przepisy ustawy stosuje się do umów kredytu i pożyczki pieniężnej, zawieranych przez bank zgodnie z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie. Pozwany zawarł umowę o kredyt jako konsument, zastosowanie w tym znajdują zatem przepisy zawarte w ustawie o kredycie konsumenckim. Ponieważ ustawa ta nie zawiera regulacji dotyczących wypowiedzenia umowy kredytu przez kredytodawcę poza wypowiedzeniem kredytu odnawialnego, wypowiedzenie umowy kredytu winno zostać dokonane zgodnie z uregulowaniami przewidzianymi w przepisie art. 75c ustawy Prawo bankowe, który precyzuje, że jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Na wniosek kredytobiorcy Bank powinien umożliwić mu restrukturyzację zadłużenia, poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. Restrukturyzacja, o której mowa w ust. 1, dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę. Bank, w przypadku odrzucenia wniosku kredytobiorcy o restrukturyzację zadłużenia, przekazuje kredytobiorcy, bez zbędnej zwłoki, szczegółowe wyjaśnienia, w formie pisemnej, dotyczące przyczyny odrzucenia wniosku o restrukturyzację.

Przepis art. 75c ustawy Prawo bankowe ma charakter semidyspozytywny, co oznacza, że może być zmieniony w umowie kredytu albo osobnym porozumieniu jedynie na korzyść kredytobiorcy (vide T. Czech w publikacji: Obowiązki banku w razie opóźnienia kredytobiorcy ze spłatą kredytu, opublikowano: M.Pr.Bank. 2016/12/66- 78 oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 14 stycznia 2019 r., V ACa 93/18 lex nr 2668705). Z powyższej regulacji wynika, iż w sytuacji opóźnienia w spłacie kredytu przez kredytobiorcę, bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy, bez uprzedniego zastosowania procedury przewidzianej w art. 75c Prawa bankowego – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 sierpnia 2019 r. I ACa 466/18, LEX nr 2736586).

W piśmie z dnia, zatytułowanym: „Warunkowe wypowiedzenie Umowy o pożyczkę/o kredyt konsolidacyjny Nr (...)” powód w pierwszym rzędzie nałożył na powoda bezwzględny obowiązek („wzywamy Pana”) dokonania spłaty zaległości i wyznaczył termin 14 dni roboczych. Natomiast w drugim rzędzie poinformował go o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania niniejszego pisma, wniosku o restrukturyzację zadłużenia, a następnie wypowiedział umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku nieskorzystania z przysługującego pozwanemu tego uprawnienia.

Wyrokiem z dnia 08 września 2016 r. w sprawie o sygnaturze akt: II CSK 750/15 Sąd Najwyższy wskazał , że przyjmowana możliwość złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o kredyt pod warunkiem niezapłacenia zadłużenia wymaga rozważenia, czy powinna mieć zastosowanie w kontekście postanowień konkretnej umowy. Zastosowaniu takiego sposobu rozwiązania umowy stron sprzeciwia się jej trwały charakter, podjęcie decyzji w tym względzie bez wypełnienia wymaganych czynności upominawczych, spowodowanie niejasnej sytuacji w odniesieniu do czasu i zakresu skuteczności takiego oświadczenia, jak też dotkliwie pozbawienie ochrony interesów kredytobiorcy.

Podkreślenia wymaga zatem, iż wezwanie nastąpiło jednocześnie ze złożeniem oświadczenia o warunkowym wypowiedzeniu umowy o kredyt. Kierując się natomiast wykładnią przepisu art. 75c ustawy Prawo bankowe oraz umowy łączącej strony powód w pierwszej kolejności winien doręczyć kredytobiorcy wezwanie do zapłaty, a następnie odczekać aż upłynie termin na spłatę zadłużenia wyznaczony w wezwaniu, pod warunkiem że nie będzie on krótszy niż 14 dni roboczych. W sytuacji nieuregulowania zadłużenia , pomimo ww. działań podjętych przez bank (§ 7 ust. 1), dopiero wówczas bank mógł wypowiedzieć umowę o kredyt względem pozwanego.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, z uwagi na połączenie w jednym piśmie wezwania do zapłaty i jednocześnie otworzenia pozwanemu możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację, złożenie – w tym samym piśmie - oświadczenia o wypowiedzeniu umowy na przyszłość (z ewentualnym skutkiem za 14 dni o ile pozwana nie skorzysta z możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację) i to niestanowczego stanowi, iż całe to pismo jest niezrozumiałe i mylące. Połączenie w jednym piśmie wypowiedzenia i wskazania, że zapłata zaległości spowoduje ustanie

skuteczności prawnej wypowiedzenia w istocie czyni iluzorycznym postępowanie upominawcze, a wypowiedzenie umowy niejednoznacznym.

Wezwanie pozwanego do uregulowania przeterminowanych zobowiązań w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania pisma, stanowi zatem element konieczny do dalszych działań związanych z wypowiedzeniem umowy. Dopiero po bezskutecznym upływie w/w terminu, bank miał prawo złożyć pozwanemu oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Powód nie dochował jednak tychże formalności. Wypowiedzenie umowy powinno być zatem złożone samodzielnie, po wyczerpaniu działań upominawczych i jednoznacznie sformułowane. Skumulowanie wezwania do zapłaty z zastrzeżeniem wypowiedzenia było niezgodne z zapisami umowy (wyrok SN dnia 08 września 2016 r. II CSK 750/15). W rezultacie brak było możliwości uznania, że złożone przez powoda oświadczenie woli odniosło skutek w postaci wypowiedzenia stosunku prawnego, a co za tym idzie powstania wymagalności całości zadłużenia wynikającego z umowy.

Dodatkowo podkreślić należy, że § 7 ust. 1 umowy kredytowej w sytuacji opóźnienia w spłacie kredytu nakłada na powoda bezwzględny obowiązek („Bank wzywa”) dokonania wezwania do spłaty zaległości i wyznaczenia na to terminu 14 dni roboczych. Natomiast następnie przewiduje, że jeśli dług nie zostanie uregulowany w tym terminie w całości i jeśli ewentualny wniosek kredytobiorcy o restrukturyzację zadłużenia zostanie odrzucony, powód będzie miał możliwość wypowiedzenia umowy („Bank ma prawo”). Powyższe sformułowanie doprowadza do wniosku, że wypowiedzenie nie stanowiło konsekwencji braku zapłaty, ale należało do decyzji banku, dla której podjęcia brak zapłaty jest tylko konieczną przesłanką. Umowa dopuszcza zatem możliwość, że pomimo braku zapłaty, powód nie podejmie decyzji o wypowiedzeniu. Zatem, skoro analizowane postanowienie umowne przewiduje, że brak zapłaty w odpowiedzi na wezwanie jest jedynie przesłanką do podjęcia decyzji o wypowiedzeniu, to automatycznie eliminuje to możliwość połączenia wezwania z warunkowym (na wypadek braku zapłaty) wypowiedzeniem umowy. Takie połączenie oznacza bowiem pewien automatyzm wypowiedzenia, który jest sprzeczny z umową.

W piśmie z dnia 18 lutego 2019 r. powód złożył kategoryczne oświadczenie o wypowiedzeniu umowy w sytuacji nieskorzystania przez pozwanego z uprawnień wskazanych w art. 75c ustawy Prawo bankowe. Umowa stron zaś nie przewidywała możliwości wypowiedzenia umowy z tych przyczyn (§ 8 ust. 2). Z kolei zgodnie z brzmieniem § 7 ust. 1 umowy samo złożenie wniosku o restrukturyzację nie jest wystarczającym warunkiem odstąpienia od wypowiedzenia ale jego pozytywne rozpoznanie. Skoro odrzucenie wniosku o restrukturyzację jest warunkiem prawa powoda do wypowiedzenia umowy, to tym samym jego uwzględnienie uniemożliwia wypowiedzenie. Wniosek o restrukturyzację bez wątplenia może być złożony także w ostatnim dniu przewidzianego w analizowanym postanowieniu czternastodniowego terminu. Nie sposób przyjąć, że powód byłby w stanie każdy taki wniosek rzetelnie (por. art. 354 k.c.) ocenić przed upływem tego terminu. W razie złożenia go ostatniego dnia, krótko przed zakończeniem pracy placówki Banku, byłoby to z całą pewnością niemożliwe. Oznacza to, że skorzystanie przez kredytobiorcę z tego uprawnienia może spowodować, że rozpoznanie jego wniosku o restrukturyzację będzie niemożliwe przed upływem określonego w wezwaniu czternastodniowego terminu do zapłaty. To zaś wyklucza możliwość połączenia wezwania z warunkowym wypowiedzeniem, w którym brak złożenia wniosku w terminie automatycznie powoduje skutek wypowiedzenia.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że dokonane przez powoda wypowiedzenie warunkowe, jako sprzeczne z umową, było nieskuteczne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r. w sprawie II CSK 750/15, dostępny w zbiorze Legalis).

W konsekwencji nieskuteczności wypowiedzenia umowy roszczenie powoda było wymagalne tylko w zakresie tych niezapłaconych rat kredytu, których termin płatności minął przed dniem wyrokowania. Mimo zobowiązania sądu, powód nie przedłożył zestawienia zadłużenia pozwanego z rozbiem na należność główną, odsetki przy założeniu, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy. Nie można było się oprzeć na podstawie historii rachunku kredytowego, albowiem zostały tam wyliczone należności przy założeniu skuteczności wypowiedzenia kredytu, a więc całe zadłużenie. Z kolei samodzielne dokonanie obliczeń przekraczało możliwości sądu i obarczone było zbyt dużym ryzykiem błędu. W związku z tym także w tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

Mając powyższe na uwadze, sąd orzekł jak w 1.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w pkt 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

sędzia Jolanta Czajka-Bałon